

5. Frihetsrådet har rett til å opprette dømsutøvende organer, sammensatt av pålitelige nordmenn som dømmer i saker som reiser seg i forbindelse med krigen i heimlandet, inntil de regulære domstoler igjen kan tre i virksomhet.
6. Frihetsrådet skal, straks det er dannet, sende ut en redegjørelse for sitt virkefelt og sitt politiske grunnlag. Det altoverveiende politiske grunnlag må være:
 - a) Straks å gjennomføre en reisning av folkets enhetlige kampkraft mot fienden.
 - b) En effektiv matvareforsyning for sivilbefolkningen og kamp mot svar-tebørspriser. Det gjennomføres en effektiv sabotasje mot tvangsleveringene til tyskerne. Omfattende sabotasje av all registrering til arbeidsinnsats og forsyninger og krigsviktig industrivirksomhet som tyskerne har fordel av.
 - c) Hensynsløs opprydding i all politikk som samarbeider med tyskerne og NS.
 - d) Å sørge for at alle opplysninger i forbindelse med stillingen omkring 9. april, vedtak av regjering og storting, rapporter og avtaler med andre land m.v. etter 9. april gjøres kjent for folket med en gang krigshandlingene mot tyskerne og NS. er avsluttet.
 - e) Å arbeide for at folket igjen får retten til sjøl å bestemme sitt politiske styre ved frie demokratiske valg så snart tyskerne er ute av landet.
 - f) At det blir ført en konsekvent og uavhengig fredspolitikk med de øvrige allierte.
7. Frihetsrådet samler alle militære grupper under en enhetlig ledelse som står under frihetsrådets myndighet.
8. Frihetsrådet har sammen med regjeringen i London den administrative myndighet under og etter krigen fram til folkevalgte representanter overtar regjeringsmakt og den utøvende myndighet.
9. Til finansiering av frihetsstriden på heimefronten opptas også et frihetslån. Lånet skal sanksjoneres av regjeringen som vanlig statslån.
10. Valg skal holdes snarest mulig etter at krigen i landet er avsluttet. "

I det store og hele kan vi slutte oss til dette forslaget. Det gir garanti for at rådets medlemmer er demokrater. Et enkelt punkt kan diskuteres, og det er 6 e) om tidspunktet for valget etter at tyskerne er drevet ut av landet. Skjer valget umiddelbart etter at dette er skjedd, kan en risikere et valg som er sprunget ut av krigsstemningen. Det beste ville være å vente noen måneder til situasjonen er avklart og folket blir innstillet på freden. Men denne ventetiden bør ikke strekkes ut over 6 måneder.

En ting som er meget viktig er at forbindelsen med den norske regjeringen i London er i orden. Det er en garanti for at det er ansvarlige folk som kommer inn i frihetsrådet. Londonradion må gi uttrykk for sin stilling til opprettelsen av dette rådet, og regjeringen må hjelpe til å få de rette folk plassert.

En enhetlig ledelse av heimefronten er blitt et folkekrav. Vi må ha det skal vi kunne føre kampen videre. I den eller nærmeste framtid må London ha tatt standpunkt. Men hvorledes dette enn blir, så er det både vilje og styrke nok i heimefronten til å skape et frihetsråd så vi kan føre kampen på en effektiv måte, enten den nå blir fortsatt passiv eller tyskerne tvinger oss over i aktiv krig.

ANGREPET MOT LILLESTRØM.

Britiske fly gjekk til åtak mot Kjeller flyplass natt til laurdag. Det var mange fly med i angrepet, dei nemnes mellom 50 og 100. Dei kasta fyrst

ned lysbomber. Deretter fellde dei bomber som treffte den einaste hangaren som stod att. To barakker for tyske soldatar vart også sprengde i lufta. Kor mange tyskerar det var som let livet der er uvisst. Divarre gjekk norske liv tapt. Dette hadde sin særlege grunn. Tyske tanks kjørde i gatene under angrepet og skaut på flya. I Sørungsgata stilla tanken seg halt inn til husveggen og skaut. Flya svare sjølsagt med bomber. Dei såg berre luftverneldn og kunne ikkje vite at den kom fra den tettgrendte utkanten av byen. Bombene traff fleire has og 13 sivile misste livet. Det er typisk tysk atferd dette å gjøym seg bak verjelause. Dei vågar ikkje å stå fram i åpen kamp. Me har nett hatt det uhuggelege brotsverket i Bergen. Det er rémlegeit brotsverk å leggja ammunisjon inne i ein by berre for å berge den mot angrep. I Boltehaugen var eit veldig ammunisjonslager, hadde det gått, ville heile Bergen sprunge i lufta. I Oslo gjorde dei det på same måten. Også her lagra dei ammunisjonen inne i byen. I den tru at ingen ville ødelegge det. Og så er dei så ansvarslause at dei ikkje ein gong tek sikkerhetsatgjerd. Det var ei ulukke i Oslo, og det var ei ulukke i Bergen. Tyskerane har freista bae stader å skjote skulda over på sabotører, men ingen trur på det. Ikkje ein gong tyskerane sjølv. Sin skulle tru at tyskerane ville hjelpe litt til å letta lidinga som dei har valda, men nei. Ikkje for var tusener vortne utan tak over hovudet for tyskerane beslagla heile strøk av byen og plaserte ein offiser i kvørt hus. Det er ikkje underleg at dei aldri har kunna finna noko tysk ord som svarar til gentleman.

HEIMEFRONTENS KAMP.

I kampen mot nasismen har den norske heimefront hittil holdt på en passiv linje, og den passive motstanden har også ved flere anledninger vist seg meget virkningsfull. Vi har grunn til å være stolte av våre prester og lærere, studenter og idrettsmenn. Deres innsats har hatt stor betydning for bevaringen av det demokratiske sinnelag i vårt folk.

Men situasjonen har forandret seg. I den senere tid har vi sett flere svakhetstegn innen fronten - mange svikt og skuffelser, og rent bortsett fra det har våre kjempende ulykkesfeller i Frankrike, Jugoslavia, Hellas og Danmark gitt oss god grunn til å spørre: kan vi ikke gjøre mere?

I krigens slutfase gjelder det sterkere enn noen gang at alle allierte krefter samles. Vi må gjøre en mer positiv innsats i krigen. Nå må vart mål være å gjøre alt som kan svekke tyskerne. Kanskje vil vi før eller senere måtte gå aktivt til verks, kjempe med våpen i hand - f. eks. i forbindelse med en invasjon. Men selv om det ikke kommer så langt har vi andre plikter og andre midler. Det er et faktum at hele vår industri, hele vårt næringsliv direkte eller indirekte står i tyskernes tjeneste og det er følgende vår soleklare plikt å nedsette produksjonen. Det er en skam at norske entreprenører, ingeniører og arbeidere idag setter hele sin evne inn på å gjøre hurtig og godt tysk arbeid. De arbeider på akkord og tjener utvilsomt gode penger - men de forråder sitt land!

Sabotasje er vårt våpen - maskiner skal gå i stykker, arbeidstegninger misforstås, drivremmer hoppe av, arbeidet forsinkes. Sommel og forsømmelse er dyder.

Det blir meldt fra Warszawa at den polske gestaposjef oberst Rodewalt, er blitt skutt. Han er ikke den første i stillingen. Historien har gjentatt seg flere ganger, og hver gang er hundrevis av polakker blitt henrettet til straff. Allikevel melder øyenvitner at den polske befolkning slutter fullt opp om sentralledelsen som har iværksatt skytningen av de sadistiske nasister. Og enda en ting: det har vist seg at hver gang en av de høyere politisjefer i Polen er blitt drept har hans etterfølger i stillin-

gen opptrådt mere forsiktig. Av ren frykt har han tatt en mer human holdning, og henrettelsene har svart seg både når det gjelder liv og lidelser. Dette er et eksempel vi bør minnes, her hvor folk skriker over seg av frykt og forbitrelse når det blir øvet sabotasje eller en angiver blir henrettet. Vi må tenke mindre på følgene. Det er noe som er viktigere enn den enkeltes liv!

M I N N E D A G E R

I disse dager er det fire år siden tyskerne bombet og utslettet den åpne by Kristiansund. Der fantes ikke militær i byen.

For to år siden var øya Tellevåg på Vestlandet utsatt for tyskernes sadistiske hevnlyst. To gestapofolk ble skutt og i den anledning ble alle hus på øya brent mens befolkningen måtte se på; alle husdyr ble slaktet. Mennene - ialt 110 ble sent til en tysk fangeleir hvor senere halvparten av dem er døde av tuberkulose; alle kvinnene ble satt i fangeleirer i Norge mens barna ble internert i barnehjem.

For et år siden gikk tyskerne til angrep på ghettoen i Warsjawa, da jødene satte seg til motverge overfor tyskernes systematiske utryddelseskampanje. Ikke et middel skydde nasistene i sine forsøk på å knuse motstanden. De tettpakket bydeler ble bombet, og de dårlig vepnete jøder ble beskyttet med maskingevær.

Tyskerne er sannelig de rette til å snakke om Katynskog og grusomhet.

HANDELSSAMKVEM MED RUSSLAND.

Utenrikshandelen mellom Russland og Norge er et meget viktig etterkrigsproblem. U.S.S.R. er mulighetenes land, og med en dyktig utenrikspolitikk burde Norge ha stort utbytte av en sterkere kontakt med denne staten som har flere innbyggere enn U.S.A. Svenskene drøfter problemet. I en artikkel i G.H.&S skriver C.R.P.:

"Forutsetningene for å bygge opp de ødelagte industrianlegg i Russland er utrolig meget bedre enn etter forrige verdenskrig. Nå er det jo leveransekraftige råvarekilder og industrianlegg i Ural og Sibirien. Industrien i Leningrad og Moskva er stort sett i behold. Man har vunnet rike erfaringer av industriplaneringen i de to decenniene som er gått. Ukraines industri kommer til å bli bygd opp etter de mest moderne prinsipper.

I den første tiden kommer Russland til å ha et stort behov selv. Ukraina kan ikke levere de mengder av næringsmidler en har fått derfra på 1930-tallet, med en gang freden er der. Jordbruket må forskynes med maskiner og husdyrholdet må gjenreises. Dette kommer til å ta flere år. Når det gjelder oppbyggingen av industrien synes en å ha laget en tiårsplan. Dette antydes bl.a. av de russiske representantene som p.t. underhandler i Washington angående innkjøp av amerikanske varer etter krigen. Russerne ønsker å få kjøpt råvarer og maskiner i U.S.A. til et beløp av en milliard dollars om året i ti år.

Denne tidsperioden bør også gi den svenske industrien rike muligheter til handel med Russland. Disse transaksjoner bør være så meget lettere å ordne for vårt lands vedkommende, som Russland har store mengder råvarer og brensel å betale med, noe Sverige må innføre i alle fall. Noen større eksport av livsmidler fra Sverige kan en neppe rekne med. Men skulle det oppstå et visst svensk overskudd av fleisk og smør, er det ikke usannsynlig at der kan være avsetning for det i Russland, noe som kan være verdifullt i framtida, da England sikkert ikke vil, og Tyskland ikke kan kjøpe svenske livsmidler. Det burde heller ikke være umulig f.eks. å importere bomull

fra Russland og levere tekstilvarer i bytte. Det har alltid vært knapt med tilgang på tekstilvarer i Russland. Og ettersom levestandarden høynes i Russland, stiger etterspørselen etter klær. Det bør også finnes muligheter for eksport av trevarer, masse og papir til Russland, selv om russerne nok kommer til å utnytte sine enorme skoger. På lengre sikt kan det endog tenkes at svensk jernmalm kan bli verdifull for russisk industri. Der er bra med kull ved de nordrussiske elvene og jernmalmen fra Narvik bør kunne skipes like lett dit som til Ruhrområdet. Behovet for jernbanemateriell og høyverdig stål kommer også til å bli enormt og gi svensk foretaksmohet mulighet til transaksjoner på lang sikt.

Noen omfattende russiske vareleveranser til Sverige kan neppe ventes i de nærmeste årene. Først må de værste krigsskadene utbedres og det russiske næringslivet sette i stand til å kunne arbeide normalt igjen. Under de første tre-fire årene bør man derfor være innstilt på å levere varer til Russland på kreditt. Forf. mener at Sverige er i stand til å yte meget stor kreditt til Russland...

Ettersom industrialiseringen skrider frem, kommer russlands behov for svenske varer til å endres. Da bør det imidlertid finnes stadig bedre muligheter for å få avsetning for svenske kvalitetsprodukter på det russiske markedet. Sveriges varebytte er mest intensivt med de høgt industrialiserte stormaktene. Ved siden av disse gode gamle kunder burde Russland kunne spille en stadig større rolle i de kommende decenniener."

For Norge angår, burde denne handel være enda mer naturlig. Handelen mellom Russland og Norge har utgamle tradisjoner. Utetter hele forrige århundre var det en livlig handel mellom Vestlandet og de russiske østersjøbyene. Småbåter seilte østover med saltet sild og førte korn med tilbake. Og den nordlandske russehandelen er velkjent. Kunne vi få Russland interessert i vår klippfisk, vår hermetikkk og andre fiskeprodukter, kunne vi kanskje få kompensasjon for de markedene som er tapt i konkurransen med New Foundland, Island og Færøyene. Riktignok har Russland verdens rikeste fiskebanker nord for Japan, men behovet for fisk skulle likevel være stort. Vår fosskraft burde kunne utnyttes til å foredle råstoffer. C.R.P. mente Sverige kunne få bomull og senne tekstilvarer tilbake. Dette burde være like lett for Norge. Norgessalpeter, som etterhvert hadde vanskelige avsetningsvilkår, burde kunne bli en eksportvare, gjødning må til om den svarte jord er aldri så god. En meget viktig faktor i vår økonomi er handelsflåten. Nå har Amerika bygget en meget stor flåte og det engelske imperium kommer antakelig til å øke sin i forhold til førkrigstonnasjen. Nå kan det vel hjelpe en del at Japans flåte antakelig blir sjaltet ut for en stor del. Men likevel skulle en tro at norsk skipsfart må se seg om etter nye chartere. Allerede før krigen var norske skip meget brukt i trelastfarten på Arkangelsk. Men ettersom den russiske industrien vokser seg sterkere vil der ganske sikkert bli behov for tonnasje.

Handelssamkvemet mellom Russland og Norge kan meget godt ha preg av varebytte. Norge har nemlig sterkt behov for varer som Russland har overskudd på, f.eks. korn, olje og metaller. Med et godt forhold til Russland kan Norge få nytte godt av dette lands vældige reserver.

U n g a r n - o g - f r i h e t e n

Det er dannet et "ungarsk råd" i London med den tidligere ungarske president og regjeringssjef Karolyi som ordfører. Det skal lede alle demokratiske ungarske grupper i Storbritannia og Amerika. En motstandsbevegelse skal organiseres i Ungern gjennom partisanavdelinger som skal samarbeide med Titos arme. Sabotasje skal foretas mot den under tysk kontroll stående

krigsmaskinen. De ungarske soldatene skal oppfordres til å gjøre mytteri og desertere til de allierte. Det skal slutes fred med de allierte, og landet skal mobiliseres til kamp for å jage tyskerne ut av landet og sammen med de allierte knuse den tyske krigsmaskine.

F o r r e d e r e n , q u i s l i n g +

Den norske regjering i London har underteknet en avtale med England, Amerika og Sovjetrusland. Her heter det at dersom krigen må føres inn på norsk territorium skal disse lands tropper ha rett til å gå i land i Norge eller overskride den norske grense. Den sivile administrasjon blir dog fra samme øyeblikk overtatt av representanter for den norske regjering, men i samråd med ledelsen for okkupasjonsstyrkene. Så snart krigshandlingene er over, overtar den norske regjering all makt. Denne avtalen er selvfølgelig en forholdsregel som krigen og framtiden gjør absolutt nødvendig. En tilsvarende avtale ble gjort mellom Tsjekkoslovakia og Russland, og der har vi også hatt anledning til å se hvorledes den virker. Da russiske tropper i april overskred den tsjekkiske grense, fulgte der samtidig med tsjekkisk siviladministrasjon, oppnevnt av Tsjekkoslovasias regjering i London. Den heiste det tsjekkiske flagg og trådte med en gang i funksjon.

Her har vi den reelle bakgrunn for den ordrike skremselpropaganda som i snart en uke har plaget det norske folk, etter ordre av 10 mai fra presse-direktoratet til allenorske aviser. Allerede i de første artikler er løgnene til å ta og føle på. Det heter bl.a.: "Sovjetsamveldet stiller no krav om å få opprette støttepunkter i Norge." Snart var avisene i gang med å utmale Katynskogen i Norge, deporteringer o.s.v. Svenske aviser ble sitert sannsynligvis i det håp at vi skulle stole mer på den ene kjeltringen enn på den andre.

Det var klart for alle at en slik systematisk og langvarig propaganda måtte ha en hensikt. Og mandag ettermiddag løftet quisling litt på sløret. I en tale holdt på universitetsplassen gjorde han ennå en gang sin portvin-slørete stemme til talerør for tyske interesser, ved hjelp av en løgnaktighet som tilmed overgikk alt det avisene har prestert i de siste dager.

Ganske frekt sa han bl.a. at Russland iflg. den nye avtale skal delta i forvaltningen av Norge til den lovlige regjering var dannet. I virkeligheten skal Russland bare delta i den militære administrasjon - som naturlig er. Videre snakket quisling om tvangen, løggen, trelldommen og terroren i Russland. (Tenk det! Her er nettopp 20 nordmenn henrettet av tyskerne på mindre enn en uke.) Endelig kom han til saken. Tyskland trenger materialer, arbeidsfolk og soldater. Uten å blunke sier han at Norge må innordnes under en planmessig samordnet ledelse i det nye Europa og at Norge må organisere og oppby alle krefter for dette nye Europa.

quislings tale kommer samtidig med opplysninger fra London om at der skal innføres arbeidsbok i Norge. Den skal tjene til registrering av all arbeidskraft i Norge og samtidig som legitimasjonskort. Der arbeides iherdig med denne saken i sosialdepartementet og i statspolitiet (!).

Begge disse tingene gir oss en pekepinn om hva vi har i vente. Den kommende tiden vil kanskje bli vår verste. Vi må være forberedt på at quisling uten å nøle sener norsk arbeidskraft til Tyskland. Han vil nok betenke seg på å senne nordmenn til østfronten, men han er en svak mann, og han må gi etter for ethvert krav fra tysk side. Et tysk krav om mobilisering vil senne vår beste ungdom som kanonføde til frontene. Nå må vi stå sammen. Vi må holde hodet klart, aldri la oss narre av nasistisk propaganda, hverken i den ene eller den annen retning - toppunktet av dumhet er å tro på skremselpropagandaen omkring Russland. Og vi må være forberedt på å sette oss til motverge overfor alle nye overgrep fra nasistenes side.

Gjør vi ikke det, sviker vi landet!

K R I G S O V E R S I K T .

Østfronten: Striden på Krim er nå slutt. Det har vært kostbart for aksetroppene. Tyskerne og rumenerne har mistet ca. 50 000 falne og 61 000 aksesoldater er tatt til fange. Aksetroppene har dessuten tapt 300 tanks, 3 000 kanoner, 600 fly og en mengde biler og lettere materiell. Under evakueringsforsøkene mistet de 69 transportskip og 100 er skadet.

Utenom kampene på Krim har der vært hissige angrep fra tysk side mot de gode russiske utfallsstillingene ved Stanislavov. Disse har ikke ført til noen terrengforskyvninger. På hele den øvrige fronten har det vært ro. Men bak frontene er der en mektig oppmarsj og forberedelse til sommeroffensiven. Når den kommer er uvisst, men det er trolig at den kommer samtidig med invasjonen. Russerne har øket bombingene av byer bak fronten.

I t a l i a : Natt til fredag åpnet general Alexander offensiven mot Gustavlinjen. Dette er en ypperlig befestningslinje som tyskerne har bygget inn i de bratte fjellene på høyde med Cassino. Bak denne linjen er der en ny befestningslinje som heter Adolf Hitler linjen. Den går ca. 10 km. bakenfor denne linjen.

Terrenget er meget vanskelig å ta seg fram i, så en kan ikke vente øyeblikkelige resultater. Der deltar den 5te amerikanske armé, franske styrker og den 8de armé er ført over fra Adriaterhavet. Offensiven strekker seg vestover fra Cassinoområdet. Det lyktes merkelig hurtig å få hull på Gustavlinjen. Allerede mandag kveld meldtes det at tyskerne på flere steder hadde trukket seg tilbake mot Adolf Hitler linjen. Når de allierte gjennombrudd også her, ligger veien til Rom åpen. Kampene er meget intense. Det gir et begrep om tyngden i offensiven når en hører at den ble åpnet med et bombardement av 2 400 kanoner. Flyene hadde hatt 2 700 utfall på ett døgn, og flåten bombarderer tyskerne fra sjøen. Blant de byer som er erobret er San Angelo, San Giorgio, Spigno o.a. Mandag middag var det bragt inn 3 000 fanger. I nordre Italia er velorganiserte motstandsgrupper meget virksomme med å sprengte jernbaner og overfalle mindre tyske styrker.

J u g o s l a v i a : Tito melder at han nå har erobret halvparten av Jugoslavia. Hans tropper er meget sterke i Triestområdet. De står kloss i Laibach (Ljubljana), og har omringet Agram (Zagreb). Lenger syd står de like utenfor Split, og har med støtte av britiske flåtestyrker gått i land på de store øyene utenfor kysten, som Hvar, Curzola, Mljet, Vis og andre. I Albania har de erobret Berat, Coritza og Elbasani, de tre største byene nest etter hovedstaden. Tito får støtte av britiske fly som også utfører transporter for ham.

F r a n k r i k e : Her er motstanden mot tyskerne øket. 175 000 mann er tilsluttet motstandsbevegelsen, og det er tildels kommet til større kamper med store tap på begge sider.

L u f t o f f e n s i v e n : Dag og natt bomber amerikanske og britiske fly mål på kontinentet. Det går ut over jernbanestasjoner og fabrikker. Det varierer fra 2 000 til 4 000 fly pr. døgn, og de møter liten motstand. Tyskerne har ikke råd til å sette inn jagere til forsvar uten under særlig gunstige forhold. Den tyske flyproduksjon er så liten at den kan ikke dekke tapene.

